

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 1000—; pt. particulari Lei 600—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 400—. În străinătate Lei 1200—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare □ cm. Lei 10 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu**

Sumarul:

Economii. — Bibliografii: Fragmente economice. — Petre Poruțiu, prof. universitar Sibiu: „Fondul de comerț în noul nostru Cod Comercial”. — Bilanțul financiar. — Băncile săsești la 30 Iunie 1942. — Chestia valutară. — Bursa. — *Cronica*: Vânzarea cerealelor în Basarabia. Aproximarea funcționarilor statului. Banca Transnistriei.

Economii.

Pentru a produce un bun oareșicare, este stabilit că avem nevoie de muncă și de capital. Nu este necesar ca acest capital să fie o sumă de bani; el poate fi și material brut care prelucrat să primească o valoare mai mare. Materialul brut ni-l dă natura în diferite forme, ca produs al solului și subsolului. Putem deci preface prin munca noastră aceste produse în bani. Prin o chivernisire constantă putem în fine aduna și un capital în bani, cu care materialul brut ni-l putem procura mai repede și cu mai puțină osteneală. Când economia nu cunoștea încă multele ramificațiuni pe cari le are azi, banul sta în casa producătorului, ascuns într'un loc sigur, până ce venea momentul folosirii lui. Desvoltându-se cu timpul cultura și stabilitatea întocmirilor noastre sociale, au apărut pe teren și băncile ca promovatoare ale economiei în formă de colectoare ale capitalurilor disponibile și apoi ca difuzoare ale lor. Multe bănci și-au pus ca

scop principal nu atât acumularea de câștiguri și capitaluri prin speculă — un procedeu care poate atinge acest scop eventual mai repede, dar poate să aducă tot așa de repede și ruina băncii — ci folosind calea mai lungă dar mai sigură a acumulării capitalurilor prin câștigarea încrederii publicului agonisitor. Încrederea aceasta face apoi, ca să nu fim banul în casă unde nu e sigur și nici nu aduce nici un folos, ci să-l încredințăm băncii aceleia despre care ne-am convins că e condusă nu atât de râvna după câștig ci mai mult de siguranța și cinstea cu care mănuește marele și micul capital ce i s'a încredințat spre păstrare.

Dela înființarea lor, băncile românești din Transilvania și-au pus baza de existență pe principiul acesta din urmă. Era și nevoie de acest lucru, căci fără încrederea în bănci a marelui public românesc, desrobirea financiară a țării românești nu s'ar fi putut înfăptui.

Dacă în vremuri normale importanța aceasta a băncilor românești a fost covârșitoare, ea nu poate fi destul de apreciată în zilele noastre de mari schimbări economice. De obicei însă în vremuri de războaie, publicul devine nervos și nerăbdător. Văzând atâtea schimbări în jurul său, se îngrijorează de ziua de mâine, și dacă câștigă un ban se întreabă că unde să-l plaseze ca să fie

la loc mai sigur. Ingrijorarea aceasta însă numai în aparență are temeuri, căci dacă e cazul ca banul să piardă din valoare, aceasta se întâmplă tocmai din cauza că se aruncă fără multă cumpănire după orice fel de obiect sau marfă, numai să fie plasat. Este natural, că oferindu-se mulți bani, prețurile să se urce. Acesta este un fenomen economic binecunoscut sub numele de inflație. Datoria statului și a publicului este stăvilirea ei. Nu e suficient ca numai statul să frâneze, și publicul trebuie să ia parte la acțiune prin solidarizarea de a nu cumpăra cu orice preț. Atunci ar sosi momentul pentru bănci, să intre în acțiune în mod eficient, ca rezervorii pentru acele sume cari nu trebuiesc investite numai decât.

În ziua de azi, când mulți capi de familie sunt mobilizați fie ca luptători pe front, fie ca lucrători sau angajați în vreun serviciu militar, chestiunea de economisire e mai arzătoare ca oricând. A face economii oricât de modeste și cât mai curând, este azi un postulat categoric pentru oricare familie.

Un livret de economii dela o bancă cu bună reputație servește ca o rezervă pentru familie, și atunci când capul familiei e chemat sub drapel, și și atunci când poate iarăși veni acasă să-și continue ocupațiunile. În cazul prim este un ajutor binevenit până la încadrarea familiei în noua situație, ca beneficiari de noi venituri, în al doilea caz banul alocat la bancă se va putea folosi la procurarea materialului necesar pentru reluarea și continuarea meseriei. Simțul de economisire ar trebui deci să pătrundă în fiecare familie, căci atâta efort poate face orișicare, ca cel puțin o mică fracțiune din câștig sau din salariu, să se depună la bancă.

De bunăseamă că vor fi mulți cari se vor indigna chiar de o astfel de afirmațiune. Dor zice poate că este un nonsens — mai cu seamă în cercul celor cu salariu fixe — a pretinde așa ceva când leașa nu ține neidecum pas cu scumpetea. Totuși venitul trebuie împărțit prin un plan bine întocmit astfel ca să fie suficient pentru toate necesitățile. Este mai rezonabil formarea unei rezerve pentru toată eventualitatea, decât soli-

citarea de avans de salariu la oricare ocazie mai gravă.

Aceasta din motivul, că un avans sau împrumut trebuie restituit, fie cu detrageri lunare din salariu, fie la termene mai îndepărtate, și atunci rata scadentă constituie o sarcină în plus, de care cu greu te scapi. Pentru a lua lucrul în serios, trebuie numai să comparăm situația celor de acasă cu lipsurile pe cari au să le sufere cei de pe front, și atunci ne vom convinge de câte lucruri nu avem nevoie și la cari am putea economisi.

Mai este un motiv care pledează pentru depunerea banilor la bancă, și anume faptul, că de banii așcuși acasă ne atingem mai ușor, decât de cei dela bancă. Un moment de nesocotință este suficient să golim ciorapul de care ne-am legat cu sfințenie că nu ne vom atinge la niciun caz. Lucrul acesta e mai greu la bancă, mai cu seamă dacă depunerea e legată de anumite condiții și termene. Uzul bancar cunoaște în această privință mai multe metode, unele din ele fiind menite a atrage publicul crușător spre ghișeurile băncilor. Pentru ca sistemul să aibe rezultat, în timpul din urmă s'a enunțat ca principiu, să nu se mai primească depuneri la vedere, decât foarte limitat. Este și de înțeles acest lucru, deoarece banca nu se poate folosi de capitalurile depuse la ea la vedere, căci trebuie să le țină totdeauna la dispoziția clientului. Da să zică nu-l poate da ca împrumut pe termen mai lung. Dar tocmai întreprinderi mari necesită investiții pe timp mai îndelungat. Ori numai depuneri blocate pot fi luate în combinație la afaceri de mare anvergură.

Dacă banca reușește prin o politică de dobânzi acomodată, să atragă multe depuneri pe termen lung, ea contribuie la deflație, deoarece banul astfel acumulat va fi dat marilor întreprinderi cari la rândul lor vor produce bunuri adecvate ca valoare, și astfel bancnotele emise de banca de emisiune, vor avea o acoperire în plus, sau vor avea acoperire chiar și atunci, când la punerea în circulație nici nu aveau acoperire metallică. Pe acest sistem se bazează politica valutară a țărilor totalitare, care, o putem constata și pe pielea noastră,

poate susține o economie planificată chiar și față de țări cu valute așa zise „forte“.

Cari ar putea fi deci mijloacele prin cari depunerile dela bănci ar putea fi majorate prin noi achiziții?

Pe lângă soliditatea unei bănci, datorită unei bune conduceri, mijlocul principal ar fi urcarea dobânzilor la depuneri. Aici însă ne lovim de restricțiunile existente cari pe de o parte limitează acumularea de depuneri, punându-le în raport cu capitalul social, pe de altă parte limitează și plafonul de câștig la dobânzi, după împrumuturi din cari banca ar putea defalca o cotă pentru dobânzile date la depuneri.

Chestiunea plafonării depunerilor este de mult desbătută în publicitatea de specialitate, și băncile prin organele lor competente ar trebui să urgiteze la forurile superioare rezolvarea postulatelor lor. Intre acestea ar fi suspendarea temporară a restricțiunilor relativ la înființarea de noi bănci. Restricțiunile acestea lovesc mai cu seamă înființarea de bănci mici. Aceasta ni se pare nejustificat, deoarece noi — cel puțin aici în Transilvania — tocmai cu băncile mici am pătruns în straturile largi ale țărănimii și am făcut o acțiune economică care a dat roadele cele mai bune.

Se preconizează și degrevarea fiscală a depunerilor. O reducere a taxelor și impozitelor în acest sector ar fi resimțită mai mult de clasa funcționarească, care și de altfel e lovită mai aspru cu impozitele, deoarece sunt cele mai ușor controlabile și accesibile pentru fisc. Tocmai în clasa aceasta socială care nu prea are alte posibilități de plasament și de agonisire, ar trebui intensificată propaganda economiilor pe livret de bancă.

În ultimul timp s'a introdus la unele bănci — mai cu seamă în străinătate, — depuneri cu un scop bine definit. Bunăoară cumpărarea unui imobil. Banca dă în acest caz o dobândă mai mare, cu condiția ca depunerea să rămână blocată pe mai mult timp, și augmentată cu anumite rate fixe lunare sau la alte termene, până la atingerea unei anumite sume. Banca poate da în acest caz o

dobândă mai mare, deoarece are posibilitatea să folosească și ea banul depus, în plasamente pe termen mai lung și mai rentabile.

Un alt favor pentru deponenți ar fi privilegierea lor în caz de falimente sau lichidări.

La 1 Noembrie 1942 aveam o circulațiune fiduciară și divizionară de peste 120 de miliarde Lei. Cu toate acestea pe piață nu se observă o abundență deosebită de numerar, semn că tezaurizarea se face pe o scară mare.

Sumele aceste, cari de bunăseamă sunt foarte considerabile, să pot scoate din ascunzișurile lor numai favorizând depunerile prin toate mijloacele.

Un motiv mai mult al publicului de a cere acest lucru, este scăderea rentabilității depunerilor care în a. 1929 era de 6—9% iar azi e numai de 2—4%. În schimb plasamentul în comerț și industrie are o rentabilitate foarte ridicată. Legea prevede un maximum de 30% brut care se reduce la cca 10% net. Dar fiindcă banul în aceste sectoare circulă mai repede, putem presupune un rulement de 4 ori pe an, egal cu un câștig net de 40%. Acesta ar fi câștigul normal. La aceasta se mai adaugă de obicei și diferența de preț provenită din stocaj și speculă, care e cu mult mai mare decât câștigul normal și constituie un multiplu al lui.

Rentabilitatea în acții de bancă e azi de 7% în medie. Nu este deci adevenitoare de loc față de cea arătată mai sus. Afluența banului spre bănci se va putea promova numai dacă se va schimba și plafonul la dobânzile percepute de bancă. Atunci este dată posibilitatea ca acțiunile și depunerile să renteze mai bine. Strădania băncilor noastre ar trebui dirijată astfel, ca forurile noastre superioare de legiferare bancară să fie convinse de dreptatea dezideratelor de mai sus, și să se procedeze la o modificare justă a normelor existente cari nu mai corăspund cu acelea cari au stat la baza reglementării de acum câțiva ani.

BIBLIOGRAFIE.**Prof. I. Gărbacea.****Fragmente economice.**

Tipografia Vestemean Sibiu, 1941.

Intitulată modest „Fragmente Economice”, partea întâia a lucrării d-lui prof. I. Gărbacea, deși tipărită în 1941, s'a pus în vânzare abia zilele trecute.

Sunt strânse în acest volum de 320 pagini, nu mai puțin de 74 articole pe care autorul le-a publicat în ultimii ani, în diverse reviste și ziare din Ardeal.

D-l prof. I. Gărbacea e un ardelean în toată puterea cuvântului. Scrișul d-sale, ne amintește la fiecare pas, de scrișul sănătos al publiciștilor ardeleni din trecut. Dacă cele mai multe din acțiunile întreprinse de Românii ardeleni pe timpul stăpânirei străine au reușit, pe lângă toate pierderile puse fie de autoritatea publică, fie de particulari de altă origine etnică, apoi, faptul se datorește tocmai sănătății morale, tenacității de acțiune și încrederii în munca onestă, virtuți caracterizate.

După războiul din 1914—1918 „principiile și îndrumările mișcării economice ardelenice” au luat altă direcție. La baza noii organizări a vieții economice ne mai fiind programul Mitropolitului Șaguna, activitatea noastră deși în condițiuni schimbate în bine, a dus la rezultate detestabile. Căci numărul redus al întreprinderilor curat românești create în acest interval nu poate schimba constatarea de mai sus, dacă ținem seamă de ce au reușit Românii noștri în alte vremuri. În România liberă, după două decenii, economia transilvană în mare majoritate se găsea în mâinile străinilor. Multe instituții economice și-au pierdut, după unire, caracterul lor curat românesc din trecut, prin pactarea făcută cu alte întreprinderi de același fel, dâr străine. S'au înregistrat fel de fel de compromisuri, care numai cinstite nu ne-au adus. Și toate acestea se făceau în scopuri de câștig.

Cauza națională, în acest mod, n'a mai putut fi de loc servită.

Am asistat în anii din urmă, la adevărate reforme de politică economică, pentru restabilirea elementului românesc în cadrele vieții practice comerciale și industriale. Într-o oarecare măsură s'a reușit ceva. Pușin de tot însă.

Tragedia aceasta, ai cărei spectatori am fost cu toții, a produs durere și înfristare în multe suflete. În pustiu, s'a dovedit, a fi fost toate strigătele de durere, de alarmă și de protest ce s'au făcut, la timpul său, de oamenii clar văzători și cinstiți.

Dar mai curând sau mai târziu dreptatea acestora trebuia să iasă la iveală. A ieșit mai degrabă decât se bănuia. Naștunea lipsită de solidaritate economică etnică este neputincioasă în fața încercărilor grele, la care o supune împrejurări din afară. Și nouă, în anii recentii, ne-a lipsit această solidaritate economică, — iar rezultatele practice le vedem.

Împotriva principiilor și îndrumărilor mișcării economice ardelenice, de după unire, s'a ridicat d-l prof. I. Gărbacea dela Academia Comercială transilvană. D-sa a susținut mereu întoarcerea la programul lui Șaguna: Ridicarea economică a nașunii noastre. Și mai cu seamă a stăruit, ca Astra să revină la acest program, trecut pe plan secundar după unire.

„Fragmente Economice” este o lucrare completă sub raportul ideilor sănătoase și morale pe care le emană. Și, cer tertiare distincții profesor, când susțin că „fragmentele” d-sale nu sunt „fragmente” ci, așa cum ni le prezintă în volum, ele alcătuiesc un program cu principii și îndrumări reale, simple, practice, sigure pentru triumful mai binelui urmărit în economia românească.

Voiam să desprind „fragmente” din ideile cuprinse în lucrarea aceasta, pentru ilustrarea celor susținute de mine mai sus, dar îmi este cu neputință să o fac, că ar trebui să iau câte ceva din fiecare capitol și acest „ceva” ar fi prea mult.

De ani de zile d-l prof. Gărbacea ostenește în publicistica ardelenă, îndrumând tineretul de aci și din toată țara, să intre în viața economică, pentru a înlocui pe străinii cari sug tot avuțul național.

„Fragmente Economice” este fără îndoială un bun îndreptar pentru tinerii Români și mai cu seamă pentru noi Ardelenii. Aci găsim programul și ideile lui Șaguna și ale altor înaintași străluciți, dezbătute sistematic, totdeauna comparate cu întâmplări cunoscute.

Ideea românizării comerțului și industriei este cuprinsă și tratată obiectiv de autor, care, dă imediat sugestia învățământului practice, ilustrat cu cazul profesorului dela Brașov I. C. Panțu, cel mai de seamă dascăl de contabilitate pe care l-a avut neamul nostru, I. C. Panțu avea idei simple dar, cari au dat cele mai bune rezultate. El susținea: „pușin dar bun” și avea dispreț pentru „modă” și „modern”.

„El nu învață știință”, ci comerț și contabilitate”.

„El învață pe elev deodată cum se face negoțul și apoi cum se contabilizează el. El dezvoltă gustul de a fi negustor precum și per-

spectiva mândriei și orgoliului de a fi negustor, deodată cu dovada de necesitatea de a avea negoț și burghezia românească". Așa scrie, cu atât în urmă, elevul lui I. C. Panțu d-l prof. I. Gârbacea.

Problema creditului, de asemenea i se acordă un spațiu însemnat și e susținută în mod original de autor. În cadrul acestei idei găsim capitole: Sărăcie cu clucuri, Economia este mama averii, Credit mărunț, Progres bancar, Sănătatea bancară, Capital leneș, Credit public, etc.

Problemele de economie politică propriu zise, sunt dezbătute și prezentate în sistemele de libertate și de dirijare.

Ridicarea satelor, Gospodăria familială și atâtea chestiuni care interesează pătruna noastră strădănescă sunt expuse clar în această lucrare.

Economistii de seamă Partentiu Cosma, N. Onu, N. Cristea, M. Eminescu și alții, instituții, publicații, idei și oameni străini, economiști ca Olutera Salazar, Schacht, sunt aduși ca exemple de urmat pentru generația de azi, considerând înfăptuirile realizate în domeniul economic, în decursul timpului.

„Fragmente Economice” este o carte care trebuie citită întru cât pe lângă înprospătarea programului marelui Șaguna, conține și alte idei economice proprii autorului, sănătoase și ușor realizabile, prin simplitatea lor, virtute moștenită de autor dela I. C. Panțu.

În prefața volumului găsim citat programul lui Șaguna apărut în 1853 în numărul al „Telegrafului Român” pe care-l reproducem mai jos:

„Tendința acestei gazete va fi a împărtăși poporul român din politică, industrie, comerț și literatură, idei și cunoștințe practice, potrivite cu timpul și amănunțite trebuințelor lui, a-l îndruma ca să-și cunoască poziția și drepturile, ce-i sunt asigurate în stat, a-l lumina asupra intereselor care tale în viața privată și publică a lui și a-l mișca activitatea puterilor fizice și morale, a da direcțiune spiritului lui către tot ce contribuie la înaintarea și dezvoltarea sa, și a-l convinge că numai prin îmbunătățirea stării sale materiale și morale poate ajunge la cultură și fericire”.

„Din sfera industriei se vor publica invențiile și aflările nouă ale spiritului omenesc; se vor face cunoscute îmbunătățirile și înlesnirile cu care sporește industria din monarhie și patrie și preste tot se va arăta înaintarea, ce alte popoare și țări fac în așezăminte de fabrici și manufacturi”.

„Dar lucrul de căpetenie al gazetei va fi de a deștepta simțul și așăta gustul poporul

român pentru arte și măestrie, a atrage luarea aminte a lui asupra acelor ramuri de industrie și asupra acelor meserii, cu care ar putea și ar trebui a se ocupa și dânsul spre îmbunătățirea stării sale materiale și morale”.

„Din sfera comerțului se va arăta influența cea făcătoare de bine, ce comerțul are asupra culturii și fetei popularelor; se va însemna cursul acestui canal mare, pe care curge și se preștră bogăția lumii și se vor face cunoscute împrejurările care favorizează pe unele popoare a trage la sine mai mult din acea bogăție a lumii”.

„Dezvoltând deosebitele drumuri și mijloace care înaintează și sporesc comerțul se va da curajul poporul român, ca să îmbrățișeze și el acele ramuri de comerț care îl sunt la îndemână și să se întindă și dânsul la acele speculațiuni de negoț, din care ar putea trage foloase mai simțite”.

Închelu cu citatul pus de autor în prefața cărții sale, care are și acum același actualitate ca înainte cu aproape un secol.

Să-l înprospătim mereu programul lui Șaguna, că numai întorcându-ne la el, așa cum susține argumentat d-l prof. I. Gârbacea, vom apuca pe calea cea bună în economia țării și în toată activitatea noastră.

Despre partea întâia a „Fragmentelor Economice” deocamdată atât.

Cu legitim interes aștept apariția în continuare a „Fragmentelor Economice” ale d-lui prof. I. Gârbacea.

I. D. P.

BIBLIOGRAFIE.

Petre Poruțiu, prof. universitar Sibiu.

„Fondul de comerț în noul nostru Cod Commercial”. (Analele facultății de drept din Cluj. Ed. „Cartea românească”, Sibiu, 60 pag.)

Broșura d-lui profesor Poruțiu se ocupă de:

1. Situația problemei în noua noastră legislație.
2. Fondul de comerț în dreptul românesc și în cel transilvan, înainte de actuala codificare.
3. Cercări de a defini fondul de comerț la autorii români.
- 4—6. Scurturi din literatura germană, italiană și franceză.
7. Aspecte din dreptul englezesc.
8. Elemente componente ale fondului de comerț și natura sa juridică, după noul nostru cod de comerț.
9. Universalitate de drept sau universalitate de fapt.
10. Transformarea fondului

de comerț. 11. Preluarea obligațiilor și datorităților de către cesionarul fondului. 12. Situația debitorilor fondului. 13. Aportarea fondului într-o societate comercială. 14. Legea transilvană. 15. Privilegiul vânzătorului. 16. Gajarea fondului de comerț. 17. Considerațiuni generale asupra contractului de gaj. 18. Act scris. Depositedarea debitorului. 19. Gajul comercial. 20. Gajarea lucrului altuia. 22. Înlocuirea lucrului gajat. 23. Conservarea lucrului gajat. 24—25 Executarea gajului în dreptul românesc și transilvan. 26. Dreptul de retențiune după codul transilvan. 27. Deosebire între gaj și retențiune în dreptul ardelean. 28. Efectele juridice ale schimbării sediului fondului de comerț și a interzicerii de a cesiona contractul de locațiune. 29. Constituirea drepturilor asupra imobilelor. 30. Legislația italiană. 31. Legislația franceză. 32. Concluzii.

Bilanțul financiar.

În mijlocul nenorocirilor din vara anului 1940 ne a fost, fără îndoielă, de mare ajutor împrejurarea că finanțele publice ale țării se găseau într-o situație mulțumitoare, după șase ani de bugete echilibrate — ultimele patru chiar excedentare, — cu o mișcare economică în plină ascensiune, cu un raport suportabil între cota impunerilor și masa impozabilă și cu o acoperire metalică destul de asigurătoare pentru ținuta monetei naționale.

Această situație ne-a permis, pe de o parte, să străbatem fără prea mare zdruncin încercările prin care a trecut România mutilată și dezorientată din vara anului 1940 iar, pe de altă parte, a permis menținerea noastră în cadrul unei politici financiare și bugetare sănătoase, care avea menirea, mai târziu, să adapteze resursele financiare ale țării la terribilele necesități ale războiului, la care ne obligau comandamentele unității naționale și ale onoarei.

Fapt e, că în totul tuturor zguduirilor prin care am trecut, încrederea naștunii a rămas activă în viitorul țării și în puterile ei de refacere în cuprinsul vechilor grantje.

Munca productivă și disciplinată a continuat în toate domeniile; venitul național a mers în creștere, ceea ce a permis Statului încasări cu mult peste cifra prevederilor. Astfel, realizările totale din cursul exercițiului 1940—1941 au întrecut (la bugetul ordinar, la bugetul F. A. N. și F. N. A. M.) cu peste 7 miliarde cifra evaluărilor inițiale ale veniturilor Statului, ceea ce a dat guvernului putința să acopere cheltuielile

de înzestrarea armatei, cheltuielile excepționale și ajutorarea refugiaților din teritoriile cedate, cum și a familiilor concentraților.

Bugetul pe exerc. 1941—1942 s'a soldat cu un excedent de peste 37 de miliarde Lei, care au alimentat planul financiar din care s'au întreprins sarcinile războiului.

Sub aceleași semne îmbucurătoare ne apare și executarea bugetului pe exercițiul în curs, încasările bugetului ordinar, în primele 4 luni ale anului financiar 1942—1943 depășind cu 10.728 milioane cota aritmetică a evaluărilor inițiale și promițând un excedent față de cheltuielile respective de 17½ miliarde Lei.

Este demn de notat aici, că resursele tezaurului au totalizat în primul an de războiu (exerc. 1941—1942) suma de 160.2 miliarde Lei față de 160.1 miliarde Lei totalul cheltuielilor României din acest exercițiu și că acoperirea lor s'a făcut în proporție de 53.7% cu impozite; 26.6% cu împrumuturi, 24.2% cu emisiuni și 1.5% cu mijloace speciale.

Aceste proporții sunt prezentate ca foarte avantajoase față de celelalte state aflate în războiu, marele în același timp și menținerea procurării mijloacelor în cadrul elastic al resurselor indicat de legile ortodoxismului financiar, fără apel abuziv la Banca Națională și fără o creștere excesivă a fiscalității, la care puteau să împingă sportrea și prăstirea sarcinilor financiare.

Strictețea ținută în gestiunea financiară a țării a permis astfel guvernului până acum nu numai să satisfacă exigențele extraordinare ale frontului, dar să sprijine de aproape mișcarea economică internă, campaniile de construcțiuni, reparațiuni și cele de înzestrare ale țării în toate domeniile vitale.

Un sprijin deosebit s'a dat agriculturii, operet de românizare a vieții economice prin creditele deschise întreprinzătorilor români, cum și în realizarea unificării și naționalizării rentelor emise de stat în intervalul dela 1889—1920. Aceeași rigoare în finanțele publice a permis, în fine, și îmbunătățirea condițiilor de salarizare a funcționarilor publici, ea și a drepturilor cuvenite pensionarilor.

Drept e să recunoaștem, că în toate aceste rezultate, eforturile guvernului au găsit sprijinul cuvenit în înțelegerea și conștiința contribuabilului român, care și a unit eforturile sale la cele ale armatei și ale cârmuitorilor.

Băncile săsești la 30 Iunie 1942.

În aprecierea mijloacelor de care dispun băncile săsești, trebuie să punem pe primul plan — ca și la băncile românești din Transilvania — disponibilitățile din Conturi Curente și Depuneri. Cele 55 bănci principale pe care le posed compatrioții noștri Sași, dispun de un total de 3.3 miliarde în aceste două compartimente. Acesta este rezervorul principal din care se alimentează clientela cu împrumuturi. Afară de aceasta băncile săsești se bucură și de credite acordate de Banca Națională, de care s'a făcut uz în prima jumătate a anului, în suma de Lei 154 mil., o sumă relativ mică față de totalitatea acordată.

Un moment interesant îl formează în gestiunea băncilor amintite finanțarea producțiilor agricole în vederea efortului. Difuzarea sumelor necesare s'a făcut prin cooperativele săsești. Acestea s'au cifrat la 30 Iunie 1942 la suma de Lei 2.6 miliarde. Se pare că acțiunea aceasta se dezvoltă la compatrioții noștri sași în mod mai sistematic decât la noi, și am putea-o lua ca exemplu pentru intensificarea unor asemenea acțiuni din partea băncilor românești. Băncilor săsești le mai stau la dispoziție vaste posibilități de plasament în industrie și comerț, în care noi încă nu am prins rădăcinii destul de adânci.

Restul pendent din converstune se cifrează la aceste bănci, la suma considerabilă de Lei 370 mil.

Lichiditatea este caracterizată prin faptul că disponibilul în formă de numerar și sume exigibile, se cifrează la Lei 953 mil.

Imobilele sunt arătate în bilanșuri cu un total nominal de Lei 216 mil. Plusvaluta pare a fi aici foarte considerabilă.

Tabloul de mai jos vorbește mai elocvent despre situația băncilor în comparație cu 31 Decembrie 1941.

	31 Dec. 1941.	30 Iunie 1941.
	în milioane Lei	
Capital	589.6	591.3
Depuneri și C. C.	1.949.4	3.346.3
Reescont	147.50	154
Disponibil	818.3	952
Debitori	2.044.6	2.570.1
Converstune	400.5	369
Imobile	215.3	216.4

Din cifra totală a Depunerilor și Conturilor Curente creditoare pe întreaga țară, de Lei 32 miliarde, băncile săsești dețin o sumă de aproape 2 miliarde. Cifra aceasta, în comparație cu numărul etnic al Sașilor ilustrează mai bine ca oricând și ce, puterea economică a compatrioților noștri.

(După S.-O. Tageszeitung).

Chestia valutară.

Multe neajunsuri economice pe care le îndurăm azi, își au originea în preschimbările valutare la care a fost supusă toată lumea în ultimul deceniu. Înainte de războiul actual centrul circulației de plăți era Londra. Tranzacțiunile internaționale se făceau aici în aur. Războiul a nimerit bunăstarea Europei și libertatea plăților internaționale. Bariere valutare și comerciale au nimerit caracterul internațional de plată al devizelor. Între astfel de împrejurări nici Anglia și nici America nu au mai putut restabili standardul aur de plăți, căci acesta depindea totem de libertatea circulației mondiale, anihilată de barierele amintite. Astfel statele au fost silit să desvolte plățile lor în străinătate pe baza unui schimb de mărfuri. Aceasta la rândul ei a necesitat o serie de convenții bilaterale de decontare între diferitele state. Acest sistem a fost dezvoltat și mai mult în actualul război. Între timp prin victoriile „Axel” unele granițe dintre state au căzut. De nevoie totalitatea țărilor europene s'a asociat sub conducerea Axel, și s'a dovedit că un stat poate avea și fără de rezerve aur, o valută internă fermă, și un comerț extern mulțumitor. Acoperirea valutară în cazul acesta nu zace în rezerve neproductive de aur, ci în stabilitatea producției. Numai că trebuie grijiți, ca să nu se emită mai multe bancnote decât sunt necesare pentru producerea bunurilor și pentru cantitatea de bani oferită pentru cumpărarea acestor bunuri.

Acest principiu e valabil și pentru convențiile bilaterale de plată. La început niciun stat nu trebuia să livreze mai mult decât putea să primească dela celalalt stat în decursul unui anumit termen. De aci s'a născut problema pretenșunilor de clearing înghețate. Înghețate fiindcă, nu se pot lichida, până ce și celalalt stat nu a ajuns la același nivel cu livrările sale.

Prin izolarea Europei, schimbul de mărfuri între țările ei a devenit mai mare, și tinde spre coordonarea convențiilor bilaterale, precum și spre înființarea unui sistem economic unic european. Tendința e spre centralizarea sistemului de clearing la Berlin, unde să aibe loc egalizarea puterilor economice ca rezultat al unui schimb multilateral de mărfuri. În acest sistem Reichsmark-ul devine deviza conducătoare. Importanța sa va crește în raport cu dezvoltarea sistemului central de clearing la Berlin.

Circulațiunea economică în Orientul european asigură pe această bază participanților favorurile unei diviziuni internaționale de muncă, cum a fost în trecut sub regimul aurului. Totdeodată participanții europeni vor fi scutiți de concurența statelor din afară de Europa.

Cum se va desvolta după război sistemul de plăți cu statele din afară de Europa, și în special cu U. S. A. încă nu se poate prevedea. Se poate însă preciza de pe acum că Reichsmark-ul va avea rolul de deviză conducătoare nu numai pentru Axă, ci pentru întreaga Europă. M.

Bursa

pe timpul dela 10—25 Noembrie 1942.

După o acalmie destul de lungă, o favorizare s'a observat la începutul acestui ciclu la petrolifere, dintre care urcările mai însemnate s'au înregistrat la „Astra Română“ dela 2450 la 2800; „Concordia“ dela 1300 la 1400 Mișcarea în acest sector a sporit mult.

Invitorarea aceasta însă a fost de scurtă durată, și anemia bursei noastre a convins pe bursterii conducători, că ar fi nevoie de un real concurs al statului ca prin degrevări fiscale și înlesnirea circulației valorilor să se dea o mai mare amploare afacerilor bursiere.

Dacă facem o comparație cu activitatea în legătură cu evenimentele externe, trebuie să constatăm că la bursa noastră se petrec lucruri de tot anormale. Toate articolele de pe piață au un preț în continuă urcare, numai prețul hârtiilor de valoare și în special al acțiilor, nu numai că nu se urcă, dar înregistrează continue scăderi. În bursele internaționale se observă tocmai fenomenul contrar. După cât știm, guvernul are în studiu o nouă lege a Bursei dela care să așteaptă readucerea încrederei publicului în plasmamente. Sunt însă unii specialiști care au teamă, ca noua lege să nu fie prea birocratică ceea ce ar avea de urmare chiar contrarul bunelor intențiuni.

Ultimele cursuri (la 25 XI) pe care le putem da la încheierea revistei sunt următoarele la hârtiile care ne interesează mai mult: (după „Argus“)

Renta înzestrării (mari)	Lei	76—
Renta înzestrării (mici)	„	69.50
Imprumutul Reîntregirei	„	64.50
Banca Națională	„	12.200—
„ Românească	„	790—
„ Com. Italo Română	„	430—
„ „Albina“ Sibiu	„	500—
„Astra Română“	„	3.000—
„Steaua Română“	„	1.435—
„Concordia“	„	1.350—
„Creditul Miner“	„	1.155—
I. R. D. P.	„	305—
„Dacia Română“	„	17.600—
„Mica“	„	1.405—
„Soc. Naț. Gaz Metan“	„	1.540—
„Reșița“	„	1.000—
„Ditrometan“	„	710—
S. T. B.	„	2.400—

„Telefoane“	Lei	1.690—
S. R. D.	„	3.725—
Fabr. Harres, Medias	„	3.750—
„Nitrogen“	„	1.090—

CRONICA.

Vânzarea cerealelor în Basarabia. Ni se semnalează că vânzarea cerealelor în Basarabia nefiind încă organizată faptul provoacă mari neajunsuri producătorilor, care venind cu cerele încărcate la oraș, nu găsesc cumpărători și se văd nevoiți să bată drumul înapoi spre casă cu grâul și porumbul nevândut. Ni se citează cazuri repetate la Chișinău și Cahul.

Pentru a scuti pe oameni să-și piardă timpul prețios muncilor agricole și să-și omoare vitele, ar trebui ca în cazul când nici cooperatiunile nici unitățile militare nu apar ca cumpărători, să se însărețineze o organizație permanentă (asociația morarilor sau Camera agricolă sau un sindicat ad hoc), care să încheie astfel de operațiuni. Mai ales că atâtea regiuni din țară duc lipsă de asemenea produse și ar fi bucuroase să le poată achiziționa. „Univ.“

Aprovizionarea funcționarilor statului. În Mon. Of. a apărut următorul Decret Lege. „Art. unic. — Se ratifică convențiunea Nr. 200.483 din 16 Nov. 1942 încheiată între Economatul general al funcționarilor de stat cu Banca Națională a României și Ministerul Finanțelor pentru deschiderea unui credit de Lei 1.200.000.000— pentru aprovizionarea funcționarilor și pensionarilor publici cu alimente și mărfuri de prima necesitate.

Credem că indemnafi de această acțiune a statului, și instituțiile particulare se vor sesiza de situația critică a angajaților lor făcând toate înlesnirile posibile în jurul aprovizionării.

Banca Transnistriei. Sub această denumire se înființează prima bancă românească în Transnistria cu sediul în Odesa. Ea va centraliza toate operațiunile de încasări și plăți pentru toate administrațiile din Transnistria. Favorizând depunerile ea va contribui ca stimulent pentru circulația monetară și va frâna tezaurizarea. Va face toate operațiunile de plăți și încasări pentru Guvernământ și instituțiile publice. Acordă împrumuturi în condițiile stabilite de Guvernământ. Banca va fi supusă controlului Guvernământului deși va avea o anumită autonomie. Pentru înlesnirea operațiunilor va deschide sucursale în toate cele 13 județe ale Transnistriei.